

ОСОБЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗУВАННЯ ГРОМАДСЬКИХ ПРОЕКТІВ ТЕРИТОРІАЛЬНИМИ ГРОМАДАМИ

Лещук Г. В.

Прикарпатський інститут ім. М. Грушевського
Міжрегіональної Академії управління персоналом,
професор кафедри економіки та підприємництва,

д. е. н., доцент

На усіх етапах реалізування громадських проектів територіальними громадами (затвердження місцевим органом самоврядування параметрів бюджету участі на плановий рік і прогнозних обсягів на наступний рік; подання проектів; оцінка та прийняття проектів для голосування; голосування за проекти; визначення проектів-переможців; реалізування проектів-переможців; звітування й оцінка результатів реалізації проектів) актуалізуються питання щодо їх ефективного інформаційного забезпечення.

Територіальна громада отримуючи доступ до бюджетної інформації, може брати активну участь у прийнятті управлінських рішень щодо покращення життя в місті та зміцнення його соціального сектору, що сприяє підвищенню рівня громадської освіти і свідомості, появі нових громадських лідерів тощо [1, с. 35]. Проте, на практиці існують певні труднощі щодо ефективної імплементації механізму отримання доступу до бюджетної інформації, процесу її поширення та інформаційної підтримки партиципативного бюджетування. Порівняльний аналіз щодо принципів інформаційного забезпечення реалізування громадських проектів територіальними громадами пропонується здійснити на прикладі «польської моделі» партиципативного бюджетування та практики міст Києва й Львова.

Від так, згідно ст. 8. «Про затвердження Положення про громадський бюджет міста Києва» у місті Києві інформаційно-просвітницька кампанія проводиться виконавчим органом Київської міської ради та районними в місті

Києві державними адміністраціями на усіх етапах громадського бюджету (ГБ) за рахунок наявних у них організаційних можливостей, а також коштів, передбачених у бюджеті на їх утримання, а також коштів, передбачених на інформаційно-просвітницьку кампанію. При цьому інформаційно-просвітницька кампанія передбачає: ознайомлення з основними процедурами та принципами ГБ, а також заохочення осіб до підготовки та подання проектів; проведення тематичних уроків та тренінгів, зокрема, і в закладах освіти міста Києва; інформування щодо визначених пунктів супроводу ГБ; інформування про Команди, проекти Команд, які допущені до голосування, та заохочення киян до участі у голосуванні, а також долучення до складу учасників Команд; інформування щодо процесу та результатів реалізації проектів-переможців; проведення загальноміських та районних публічних заходів у рамках реалізації ГБ; підготовка та розміщення в засобах масової інформації матеріалів, які стосуються ГБ; проведення публічних обговорень, зокрема, проектів на етапі експертизи, процесу реалізації проектів - переможців, бюджетних запитів, проектів Параметрів, проектів змін до електронної системи, проектів змін до Положення; виготовлення та розміщення соціальної реклами щодо ГБ із використанням усіх можливих рекламоносіїв; організація постійних рубрик щодо ГБ, електронної демократії у комунальних засобах масової інформації; організація проведення соціологічних досліджень з питань ГБ, аналітичних досліджень на основі даних електронної системи, опитувань учасників Команд, користувачів системи, відповідальних підрозділів; узагальнення ГБК усіх зібраних даних, експертних думок на предмет вдосконалення механізму ГБ та надання відповідних рекомендацій місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування [2]. Слід зауважити, що очевидним позитивним результатом ефективної інформаційної підтримки ГБ м. Києва є: підвищення громадської активності, про що свідчить зростання кількості проектів у 2018 році в електронній системі вдвічі (940 проектів на суму 510 млн. грн.); інноваційним методом поширення інформації слід вважати

проведення відповідних флешмобів, ГБ-фестів, ГБ-шкіл, що значно підвищує ефективність медіапросування того чи іншого проекту зокрема серед молоді.

На відміну від інформаційно-просвітницької кампанії у місті Києві механізм освітньо-інформаційної кампанії партиципативного бюджетування у місті Львові передбачає значно менші інструменти (у 2018 році подано 300 проектів на суму 240 млн. грн.), а саме: ознайомлення львів'ян з основними положеннями та принципами ГБ м. Львова, з врахуванням останніх змін, а також заохочування їх до подання проектів; надання консультацій виконавчими органами Львівської міської ради щодо написання проектів та обчислення кошторисів, у тому числі проведення окремих відкритих зустрічей із авторами проектів; представлення отриманих проектів та заохочування до взяття участі у голосуванні; розповсюдження інформації стосовно перебігу та результатів процесу запровадження ГБ м. Львова; освітньо-інформаційна кампанія повинна бути пов'язана з ідеєю ГБ м. Львова та робити акцент на можливості безпосереднього, відкритого та однакового впливу львів'ян на відбір проектів, реалізація яких відбуватиметься за рахунок коштів ГБ м. Львова; подані проекти та проекти, які будуть фінансовані за кошти ГБ м. Львова, позначаються на інтерактивній мапі ГБ м. Львова [3].

Проте, на практиці партиципативного бюджетування у місті Львові протягом 2018 року наявні низький рівень суспільної активності та поінформованості мешканців Львова, від так актуалізуються питання щодо проведення відповідних інформаційних заходів, до прикладу проведення тематичних уроків, тренінгів, лекцій в закладах освіти міста, які будуть виконувати роль не лише інформаційного забезпечення, але й виховуватимуть суспільну значимість серед молоді. Необхідно також відмітити, що планування та організування інформаційних заходів ГБ повинно ґрунтуватись в залежності від цільової аудиторії (молодь – 18-30 років; аудиторія середнього віку – 30-50 років; аудиторія старшого віку від 50 років) на доступній та зрозумілій мові інформації із важливістю зацікавити ту чи іншу вікову аудиторію у бюджеті участі та залученні їх до даної ініціативи. Інформаційне забезпечення ГБ – це

безперервний процес інформаційної підтримки, що ґрунтується комплексі заходів із поширення інформації розробленої та впровадженої органами місцевого самоврядування за бюджетні кошти (зовнішня реклама, інформування через ЗМІ) та поширення інформації автором й ініціативною групою за власний проект (агітація серед друзів, родичів, сусідів, колег; у місцях скупчення людей - торгові центри, дитячі садки, школи, соціальні мережі).

До прикладу, на відміну від вітчизняного досвіду у польських реаліях сприяти інформаційному забезпеченню ГБ можуть активні та дієві органи учнівського самоврядування, які мають можливість організації і проведення обговорень та дискусій, консультацій чи шкільних референдумів. Такі форуми можуть стати школою громадянськості не лише для обраних представників шкільної громади, але й для всіх інших учнів, оскільки надаватимуть їм можливість спільного прийняття рішень стосовно шкільних питань. Однак, не менш важливим залишається залучення учнів у вирішення питань, пов'язаних із місцевою громадою. Питання не повинні обмежуватися вузьким колом інтересів, а стосуватися також потреб інших людей і соціальних груп. Як показують соціологічні дослідження, розвиток громадянських навичок через участь молоді в партиципаторних процесах є ще мало розповсюдженим процесом у Польщі. Окрім того, молодь доволі часто не бачить необхідності чи сенсу долучатися до процесу, оскільки вважає, що все вирішують дорослі, а вона жодним чином не може вплинути на прийняття рішень [4].

Слід зазначити, що підвищення суспільної значимості територіальної громади із вирішення проблем розвитку об'єктів чи територій повинно ґрунтуватись саме на початковій ланці суспільства, тобто молоді, оскільки з кожним новим роком адаптаційні процеси вдосконалення ГБ сприятимуть підвищенню ефективності інформаційної кампанії при зниженні трудомісткості її проведення.

В Україні активно відбуваються процеси загальної інформатизації суспільства, збільшився обсяг інформації, швидкість її передачі і поширення. З

переходом світового співтовариства до інформаційного суспільства ступінь розвитку інформаційного простору та інформаційних технологій стає безпосереднім чинником становлення активного та свідомого громадянина. Інформаційно-комунікаційні технології забезпечують нову віху розвитку громадянського суспільства, громадського контролю за діяльністю публічної влади та, у цілому, демократії [5, с. 40]. Отже, реалізація права на доступ до публічної інформації (в даному випадку бюджетної), права вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір, визначатиме ефективність функціонування інформаційної інфраструктури у партиципативному бюджетуванні.

Література:

1. Сотник І. М., Ус Я. О. Бюджет участі: досвід застосування та перспективи вдосконалення в містах України [Текст] / І.М. Сотник, Я.О. Ус // Механізм регулювання економіки. - 2018. - № 1. - С. 31-44.
2. Рішення КМР «Про затвердження Положення про громадський бюджет міста Києва» (в редакції рішення КМР від 17.04.2018 р. № 436/4500) від 22.12.2016 року N 787/1791 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://kmr.gov.ua/uk/provisions-public-budget>.
3. Ухвала ЛМР «Про затвердження Положення про громадський бюджет міста Львова» від 30.06.2016 року № 632 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://city-adm.lviv.ua/lmr/docs/rulings>.
4. Napiontek O. Szkoła – przestrzeń obywatelskiego uczestnictwa / O. Napiontek // Edukacja obywatelska w działaniu / red. Anna Kordasiewicz i Przemysław Sadura. – Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar, cop. 2013. – S.104–127.
5. Кравчук В. М. Інформаційно-правове забезпечення громадського контролю за діяльністю публічної влади / В. М. Кравчук // Публічне право. - 2016. - № 4. - С. 40-48. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2016_4_7.